

Fact sheet: Nieuwe Amerikaanse kernbommen naar Nederland

Wat je moet weten over de vervanging van de B61

Er liggen nog altijd ongeveer twintig Amerikaanse B61 vrijval kernbommen op vliegbasis Volkel in Noord-Brabant. De Verenigde Staten zullen deze bommen binnenkort terugvliegen naar de VS en omruilen voor nieuwe kernbommen, de B61-12. Deze bom beschikt over nieuwe technische mogelijkheden. Dit vergroot het risico dat de bommen worden gebruikt, met decennialange grote schade voor mensen en het milieu in Nederland als gevolg.

Wat is er nieuw aan de B61-12 kernbom?

Het belangrijkste verschil is dat de bommen een **nieuw staartstuk** krijgen. Door dit nieuwe staartstuk kan de B61-12 ongeveer **3 keer zo nauwkeurig** op een doelwit worden gericht als zijn voorganger de B61. De B61-12 is daarmee de eerste gestuurde vrijevalbom in het kernwapenarsenaal van de VS. Boeing is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en productie van het staartstuk. Daarnaast heeft deze nieuwe bom ten opzichte van de B61 de mogelijkheid zich in de aarde te boren voordat het ter ontploffing wordt gebracht.

Wat zijn de gevolgen van die nieuwe technische capaciteiten?

De combinatie in de B61-12 van de technische mogelijkheden van de oude B61 met het nieuwe staartstuk en de mogelijkheid om ondergronds te ontploffen, maakt **de drempel om de bommen te gebruiken lager**, omdat de bommen met meer precisie tegen kleinere doelwitten zouden kunnen worden gebruikt. De suggestie wordt daarmee gewekt dat de schade en het humanitair leed beperkt kunnen

worden. Dit is heel zorgwekkend: het zijn nog steeds kernbommen, die zouden zorgen voor **veel burgerslachtoffers en schade aan gezondheid van mens en milieu op de lange termijn**. Dit is nog altijd een grove schending van het Internationaal Humanitair Recht. Bovendien zou iedere inzet van een kernbom waarschijnlijk leiden tot escalatie van een conflict.

Kosten?

In 2012 berekende het Pentagon dat de **kosten rond de 10 miljard dollar** zullen bedragen over een periode van 30 jaar. Het is niet bekend hoeveel Nederland betaald voor de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens in Nederland.

Het nut van deze wapens in Nederland?

Experts van het *Nuclear Threat Initiative* hebben onderzocht dat de kernwapens in Volkel **geen militair nut** hebben. Dat komt onder andere door het ingewikkelde besluitvormingsproces wanneer ze zouden worden ingezet, de zichtbaarheid van de voorbereidingen en het feit dat de

gevechtsvliegtuigen (nu de F16, later de JSF) door hun beperkte bereik geen doelwitten buiten NAVO-grondgebied kunnen bereiken zonder bij te tanken. De kernbommen verhogen echter wel het **risico op nucleaire incidenten**, bijvoorbeeld door ongelukken of terrorisme. Bovendien lopen Nederlanders het risico slachtoffer te worden van een preventieve aanval: door de kernbommen op vliegbasis Volkel uit te schakelen, zou een mogelijke tegenstander kunnen voorkomen dat deze wapens tegen haar worden ingezet.

Kan Nederland de nieuwe bommen nog tegenhouden?

De Nederlandse regering wil de Amerikaanse kernwapens tot nu toe niet laten verwijderen uit Nederland. Het verwijst hierbij naar de 'bondgenootschappelijke verplichtingen' van Nederland binnen de NAVO. De kernwapentaak is echter geen door de NAVO opgelegde voorwaarde. Het verdrag dat de basis vormt voor de NAVO, het Noord-Atlantisch Verdrag, zegt niks over kernwapens. Bovendien zijn in het verleden Amerikaanse kernwapens verwijderd uit Griekenland en het Verenigd Koninkrijk en hebben andere NAVO-bondgenoten afwijkend nucleair beleid. Zo hebben IJsland, Denemarken en Noorwegen hun havens gesloten voor marineschepen die geschikt zijn om kernwapens te dragen.

De militair nutteloze Amerikaanse kernwapens in Europa geven Rusland het **perfecte politieke excuus** om geen discussies te hoeven voeren over het reduceren van haar kernwapenarsenaal. Door de kernwapens uit Europa te laten verwijderen wordt dit excuus weggenomen en zal de deur geopend worden tot het voeren van ontwapeningsdiscussies. Het zal dienen als een vertrouwenwekkende maatregel die de start van verdere onderhandelingen kunnen inluiden.

Uit meerdere opiniepeilingen blijkt dat de Nederlandse bevolking tegen de stationering van Amerikaanse kernbommen in Nederland is. De Tweede kamer heeft zich ook meerdere keren uitgesproken tegen deze wapens op Nederlands grondgebied. Democratische besluitvorming op dit

onderwerp is echter onmogelijk gemaakt door het bilaterale verdrag tussen de VS en Nederland dat de plaatsing van de kernwapens regelt en waarin ook is afgesproken dat dit een geheim moet blijven.

Het omwisselen van de oude B61 bommen voor de nieuwe B61-12 bommen geeft Nederland een **unieke kans** om een serieuze stap te zetten voor nucleaire ontwapening. Deze bommen maken Nederland minder veilig en dienen bovendien geen militair nut. De Nederlandse regering zou daarom moeten voorkomen dat de nieuwe kernbommen naar Nederland komen.

Tijdslijn

2017-2020	Studie en ontwikkelingsfase
Mei 2019	Ontwikkeling staartvleugel klaar
Okt. 2020	Modernisering wapenopslag en veiligheidssystemen in de Europese bases afgerond
2020*-2024	In productie name B61-12
≈2024	B61-12 naar Nederland
2038	Start ontwikkeling B61-13

*berichtgeving dat in productie name B61-12 met 1,5 jaar vertraagd is.